

Doç. Dr. Tülin Sağlamlı*

Halk Kütüphaneciliğinde Gelişmeler ve Türkiye

Kütüphaneler kendilerini oluşturan toplumu yansıtırlar (1). Çağımızın ilerleyen teknolojisi ve giderek artan bilgi gereksinmesi doğal olarak kütüphane kurumunu da etkilemiştir. Artık değişen toplumla birlikte her açıdan değişiklik gösteren bir kütüphane olgusuyla karşı karşıyayız. Bu nedenle, herşeyden önce değişen toplumda değişen kütüphane ve onun toplumsal rolünün incelenerek halk kütüphanesinin gerçek anlamının kavranabileceği kanısındayım:

1. Değişen Toplumda Değişen Kütüphane ve Kütüphanenin Toplumsal Rolü :

Dinamik ve sürekli olarak değişim gösteren toplum, her tür kütüphaneyi gerek bir kütüphaneyi oluşturan 5 temel öge gerekse de çeşitli hizmetler açısından değişikliği zorlamıştır.

Bilginin ön plana çıkması sonucu kütüphanelerde çok çeşitli materyal türleri ve hizmet biçimleri görülmeye başlanmıştır: Artık modern kütüphaneler kendilerini bir «Media Merkezi» olarak değil, bir «İletişim Merkezi» olarak biçimlendirmeye başlamışlardır (2). İletişim gereksinmelerinin ve konularının da değişmesi sonucu kütüphanelere düşen yük giderek artmıştır. Kütüphaneler de iş adamlarının yaptığı gibi müşterinin değişen ilgi alanlarını yakından izlemek zorundadırlar. «Müşteri her zaman haklıdır» sloganı gibi «Kullanıcı her zaman haklıdır» sloganı kütüphanecilikte kökleşmeye başlamıştır. «Toplumda en büyük bilgisayara sahip olan kütüphaneler değil, kullanıcının gereksinmesini doğru saptayıp onunla her açıdan iletişim sağlayıp, sağlıklı bir diyaloga girebilen kütüphaneler bu değişim dönemini başarıyla geçirebileceklerdir (3). Bunun için de kütüphaneciler son yıllarda çevre araştırmalarına ve pazarlama konusuna yoğun ilgi göstermişlerdir.

Eskiden oldukça katı sınırlarla ayrılan kütüphane türlerinin değişen toplumun yapısına uygun olarak bir kaynaşma gösterdiğini görüyoruz. Kütüphaneler toplumun değişimine ayak uydurabildikleri ölçüde başarılı olmaktadır ve olacaklardır.

Halk kütüphaneleri de bu değişimden ve sonucu olan çeşitli gelişmelerden ayrı tutulamazlar.

* Hacettepe Üniversitesi Ed. Fak. Kütüphanecilik Böl.

1. J. Lauer: «Public libraries and social and economic characters...» *Journal of Library History*, 19 (1984), 213.

2. W. Henning: «Bibliothek und Kommunikativer Wandel», *BuB* 38. 10 (1986), 838.

3. a.y.

Artık kent merkezlerindeki mesken sayısının yetersizliği, kent dışında yaşamının çeşitli avantajları ve buralarda sayısı giderek artan işyerlerinin kurulması gibi nedenlerle yerleşim alanlarının kent dışına kayarak yeni yerleşim bölgelerinin oluşması sonucu halk kütüphaneleri de bu gelişime paralel olarak yeni merkezlerde hizmet vermeye başlamışlardır (4). Batı'da kiliseler, okullar, süpermarketler gibi kütüphaneler de artık bu tür yerleşim bölgelerinin vazgeçilmez merkezleri olmuşlardır. Kütüphanenin rolü değişmiş ve bulunduğu yörenin iletişim merkezi olmuştur. İnsanlar birbirleriyle ilişkilerinin çeşitli nedenlerle azalması ve enformasyon teknolojisinin son derece gelişmesi sonucu, her sorunu olduğu gibi halk kütüphanesinden yararlanma işlemini de kendi ev bilgisayarlarıyla çözümlene yoluna gitmek tedirler:

Evinde bir bilgisayarı olan orta sınıftan bir ev kadınının bir günlük yaşamını incelersek, bu gelişmenin hangi boyutlara vardığını kolaylıkla anlayabiliriz:

«Bilgisayarla güzel bir gün: Bn. Y. evdeki bilgisayarının önünde oturuyor, arkasına elektronik bir doğum günü tebriği gönderiyor. Büyük bir mağazanın sipariş kataloğunu inceliyor, hoşuna giden bir turistik geziyi seçiyor, Firma X için bitirmek zorunda olduğu yazı işini tamamlıyor, video kanalıyla çocuklarının gazetelerinde ne yaptıklarına bakıyor, en yeni haberleri veren elektronik gazeteyi okuyor, komşusuna müziğin sesini alçaltmasını rica ediyor, Tele-Aşçı'dan pazartesi menüsünü alıyor, halk kütüphanesinden okumayı istediği bir romanın raftaki yerinde olup olmadığını soruyor ve ertesi gün havanın nasıl olacağını öğreniyor...» (5). Böylece Bn. X elektronik ev düzeni sayesinde tamamen mekanik bir gün geçirmiş oluyor, hiç kimseyi selamlamıyor, kimsenin elini sıkıyor, kimseyle konuşmuyor ve halk kütüphanesine de gitmiyor. Kütüphane de bu çağdaş gidişe ayak uyduramamış olsaydı böyle bir toplumda devre dışı kalmış olacaktı. Bu tür teknolojik gelişmelerin yararları her ne kadar yadsınmazsa da insanları korkunç bir yalnızlığa ittikleri de kanımca gözden kaçırılmamalıdır.

Bu kadar mekanize bir ortamda, bulunmadığımız ve hiç olmazsa bazı olayları yaşayabildiğimiz için kendimizi mutlu sayabiliriz. Ancak, üzerinde durulacak nokta, bilginin artık su, enerji, iş, sermaye, v.b. gibi çok önemli bir kaynak olduğunun toplumun bilincine yerleşmiş olmasıdır. Halk kütüphanesi de artık bir iletişim merkezi, kentin vazgeçilemeyecek kütüphanesi, dolayısıyla kentin beyni ve kalbi konumundadır. Her türlü gelişmeye uyum sağlayarak yeniliklere açık olmak zorundadır.

2. Değişen Kullanıcılar :

Bugüne kadar kütüphanelerden yararlananlara çeşitli adlar verildiğini görüyoruz (6). En son olarak «kullanıcı» kavramının değişen kütüphane materyali doğrultusunda yerleştiğini izliyoruz. Artık kullanıcılar da kütüphaneyi kullanma amaçlarına göre tiplere ayrılmakta ve hizmetin biçimi bu sı-

4. F. Andrae: «Stadtteilkultur...», BuB 35, 3 (1983), 208.

5. A. Graf: «Informationsgesellschaft oder überlassen wir die Macht den Verbundsystemen?», BuB 38, 9 (1986), 774.

6. Türkçe okuyucu, ing. reader, library patron, user, alm. der Leser, der Benutzer gibi.

nıflandırmaya göre düzenlenmektedir (7). Ayrıca, amaçları gelen kullanıcıyı sürekli tutmak olduğu gibi, hizmet kapsamına giren toplumda kütüphaneyi kullanmayan kişileri de halkla ilişkiler, tanıtım v.b. yollarla kazanmaya çalışmaktadırlar. Toplumda kütüphaneden yararlanmayan kişi kalmamasını istemektedirler. Okulöncesi çağdaki çocuklardan evlerinden çıkamayacak kadar yaşlı olanlara, hastalara, özürülere, tutuklulara, islahavlerindekiilere, işsizlere, yabancı azınlıklara v.b. kadar ulaşan çok çeşitli kullanıcı gruplarına hizmet götürmektedirler. Kullanıcıların nitel ve nicel açıdan giderek artan ve çok çeşitlilik gösteren isteklerinin hepsine yetişmeye çalışmaktadırlar.

3. Değişen Kütüphaneci Tipi :

Toplumsal gelişmelere uygun olarak kullanıcı tipinin değişmesi gibi kütüphaneci tipinde de büyük değişiklikler görülmektedir. Geçen yüzyılım sessiz, pasif bir anlamda «gri» kütüphaneci tipi gitmiş, yerine mesleki eğitim görmüş, bunun yanında çeşitli kullanıcı tiplerine ve kütüphane türlerine göre kendisini biçimlendirmiş aktif, dinamik bir toplum lideri, çeşitli sorunlara yaratıcı niteliğiyle uzun vadeli çözümler getirebilen bir kütüphaneci tipi gelmiştir.

Son yıllarda giderek dikkati çeken bir nokta da yabancı yayınlarda, eskiden rastlanan akademisyenlerin yerine mesleki eğitim görmüş kütüphane yöneticilerinin, çalışanlarının bilimsel araştırmalar yaptıklarını ve bu araştırma sonuçları doğrultusunda hizmet vermeye çaba gösterdiklerinin gözlenmesidir. Çeşitli yayın organlarında yayınlanan araştırmaları nedeniyle de benzer sorunlarla karşılaşan çeşitli ülkelerdeki kütüphanecilerle aralarında iletişim kurulmakta ve ortak çözümlere gidilmektedirler.

Değişik bilim dallarından yetişerek kütüphanecilik eğitimi gören kütüphaneciler kanalıyla da çok çeşitli bilim dalları kütüphanecilik araştırmalarında kullanılmakta ve mesleğin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Özellikle son yıllarda ele alınan ekonomi, pazarlama, v.b. konular çok önemli yeniliklere neden olmuştur.

Mesleklerinin toplum tarafından benimsenmesi sonucu hem mesleki prestijlerinin artacağı hem de hizmet alanında karşılaşılan güçlüklerin kolaylıkla çözümlenebileceği inancını taşıyan kütüphaneciler son yıllarda lobileşme yoluna gitmektedirler. Halk kütüphanecilerinin ülke içinde, hükümetler düzeyinde lobileşmesi mesleki örgütler kanalıyla gerçekleştirilmektedir (8). Yerel düzeyde ise lobileşme yerel yönetimler ve bu meclislerin üyeleriyle kurulacak diyaloga bağlı olmaktadır. Ayrıca, bu kişilere yeni yayınların tanıtılması, gönderilmesi, çeşitli enformasyon hizmetlerinin verilmesi, çeşitli etkinliklere çağrılmalarının sağlanması, özellikle etkinlik raporlarının gönderilmesi lobileşme çabalarının kapsamına girmektedir. Başarılı lobi-

7. T.D. Webb: «A hierarchy of public library user types». *Library Journal*, 111, 15 (1986), 47-48; 1. Kitapları ayaküstü karıştırıp, kitap ödünç alan, diğer hizmetlerden yararlanmayan tip, 2. Araştırmacı tipi kütüphaneyi bilgi merkezi olarak görür, istekleri çok ve çeşitlidir. 3. Kendi kendini yetiştiren tip için kütüphane bir eğitim kurumudur. Tüm eksiklerini burada giderdiğini ummaktadır. 4. Yalnız kültürel etkinliklere katılan tip genellikle arkadaşlarıyla gelir, başka bir hizmet beklemez.

8. S. Shoham: «The public library in a changeable society», *Libri* 36, 4 (1986) 292.

leşme sonucu kütüphaneler ve kütüphaneciler, dolayısıyla kullanıcılar açısından son derece olumlu kararlar alınabilmektedir.

Çok yaygın olarak izlenen bir başka konu ise kütüphanecilerin mezu- niyetten sonra sürekli olarak yoğun hizmetiçi kurslara katılmalarıdır. Çe- şitli mesleki gelişmelere paralel olarak hazırlanan bu kursların, inceleme gezilerinin kütüphanecilerin mesleki bilgilerini güncelleştirerek en iyi hiz- meti verme yolunda büyük katkıları olduğu anlaşılmaktadır.

Değişen hizmet türleri kütüphanecinin de bir yerde insanüstü bir çaba göstermesini zorunlu kılmaktadır. Özellikle çocuk kütüphanecilerinin «Sü- perwomen» (9) tanımına uygun hizmet verdikleri gözlenmektedir.

Aslında tüm kütüphaneciler bu açıdan «süper insan» gücü göstermek durumunda kalmışlardır.

Son yıllarda bütçe sorunları da önemli ölçüde çözümlenen kütüphanecilerin kullanıcı yararına her istediklerini yapabilecekleri, uygulayabilecekleri (10) kendilerine bir genel kural olarak gösterilmiştir. Bu kadar kolaylık sağlanmasından sonra toplumdan alınan maddi güçle beslenen kütüphanenin hiçbir hatası toplum tarafından hoşgörülmemektedir. Bu manevi baskı da kütüphaneciyi her geçen gün yeni ve ilginç hizmet türleri yaratarak kullanıcıyı memnun etmeye zorlamaktadır. Bilinçli kullanıcıya bilinçli kütüp- haneçi zorunlu olarak bilinçli hizmet vermeye çalışmaktadır.

4. Değişen Materyal Türleri :

Bilim ve teknolojinin olağanüstü gelişmesi sonucu geleneksel kütüpha- ne materyalinin de çehresinin değiştiğini görüyoruz. Bunların bazılarında günlük hayatta değişik yaklaşımla yararlandığımız için, kütüphane mater- yali olarak kullanıldıklarını görmek çarpıcı hatta bazen yadırgatıcı gelmek- le birlikte, halk kütüphanesinin bireyin yaşamıyla ne denli içiçe olduğunu vurgulamaları açısından son derece ilginçtir. «Multimedia» akımı sonunda adları bile «Mediothek» olarak değişebilen kütüphanelerde hemen herşeyin yer almasının mümkün olduğunu görüyoruz:

«Her yaşta, gerçekten bir şeyler öğrenmek isteyenler, yalnız tek mater- yalle yetinemezler, pek çok materyalden yararlanmak zorundadırlar» (11). Artık «üç boyutlu objeler» (12) adı verilen materyal türleri önce oyuncaklar- la, oyunlarla, yap-boz bilmecelemlerle kütüphanelerde yer almaya başladılar. Daha sonra çeşitli sanat eserlerinin kütüphanelerde gösterildiğini hatta bel- li bir süre için ödünç verilebildiğini görüyoruz, örneğin tablolar, heykeller gibi. Bunlardan başka günlük hayatta kullandığımız aletlerin, örneğin bir ev aletleri çantasının dahi ödünç alınabildiğini görüyoruz. Aletlerin nasıl kullanılacağını öğreten bir kılavuzun yanında bu aletlerin verilmesi son-

9. S.K. Richardson: «Children's services of public libraries in the U.S.», *International Library Review* 18 (1987) 23.

10. Andrea: «Anglo-German Library Conference in Cambridge», *BuB*, 38, 9 (1986), 741.

11. E.G. Bierbaum: «The third dimension...» *Public Library Quarterly* 6, 3 (1985), 34

12. a.e., 33.

derece yararlı olmaktadır. Michigan ve Grosse Pointe Halk Kütüphaneleri'nin bu konuda 40 yıllık bir deneyimleri olduğu anlaşılmaktadır (13).

Anglo-Amerikan Kataloglama Kuralları'nın 1978 de «multimedia» koleksiyonlarının bibliyografik kontrolü konusunda bilgi vermeye başladığı görülmektedir (14).

Hesap makineleri, ev bilgisayarları, fotoğraf makineleri, kek kalıpları, oymacılıkta kullanılan aletler, kuklalar, daktilolar, yöreye ilişkin tabiat tarihi örnekleri, doldurulmuş hayvanlar gibi materyalin bir kısmından kütüphanede yararlanılmakta, bir kısmı ise evlere ödünç verilmektedir.

Canlı hayvanların «masal saatini» şenlendirmek için kütüphanede bulundurulduğunu ilginç bir yenilik olarak izleyebiliyoruz: Hatta bir kütüphaneci «Küçük gerbillerin (bir tür küçük, kemirici hayvan) etiketleri sürekli yalamaları nedeniyle kataloglamada zorluk çektiğini» (15) belirtmiştir! Kütüphaneler bu çeşitli materyali çoğunlukla bağış olarak sağladıklarını bildirmektedirler.

«Üç boyutlu obje» lerin halk kütüphanesi koleksiyonunda giderek yaygınlaştıkları görülmektedir. Bunların iletişimdeki rolünün daha iyi anlaşılması ve pek çok kişinin bu objeler sayesinde kütüphanelere çekilmesi ilerde sayılarının çoğalacağını göstermektedir.

Video kasetlere de artık halk kütüphaneleri koleksiyonlarında sık olarak rastlanmaktadır (16).

En çok hangi tür video kasetlerin rağbet gördüğünü inceleyen bir araştırmaya göre filmlerin çoğunlukta olduğu anlaşılmıştır. Video kaset seçiminde kütüphaneler çoğunlukla klasikler, çocuk filmleri, eğitici filmler, belgeseller, tiyatro eserleri, sosyal bilimler, spor, müzik, v.b. konularda video kaset alınmasını önermektedirler. Çok popüler olan kasetlerin video klüplerinden de alınabileceğini savunan bir gruba karşılık, özellikle bu tip kasetlerle yeni kullanıcıların çekilebileceklerini savunan bir başka grup, değişik uygulamalar yapmaktadır (17). Video kasetlerin ilginç bir yanı da ünlü yayınevlerinin çeşitli konularda bu değişik materyal türüne el atmış olmalarıdır: Prentice-Hall, McGraw Hill, Encyclopaedia Britannica bunların başlıcalarındandır.

Video kasetler özellikle, ABD, Büyük Britanya, Federal Almanya, Hollanda, Danimarka, İsveç ve Norveç'de halk kütüphanelerinin koleksiyonlarında çok sayıda bulunmaktadır (18).

13. a.e., 35.

14. Anglo-American Cataloguing Rules. 2. ed. ed. by. M. Gorman - P. Winkler (London: LA, 1978), 217-231.

15. a.e., 39.

16. S. Avallone - B.L. Fox: «In search of popular video and audio cassettes». Library Journal, 111, 1 (1986), 79-82 ve J. Fligge: «Video in Wissenschaftlichen Bibliotheken», Zeitschrift für Bibliotheks wesen und Bibliographie, 34, 1 (1987) 2-7.

17. Avallone, a.e., 79.

18. Fligge a.g.e., 3.

Federal Almanya'da DBI (Alman Kütüphane Enstitüsü) tarafından 1984-1986 yıllarında üzerinde çalışılan bir proje (19) «Türkler için halk kütüphanelerinde hizmete sunulacak video koleksiyonu» adını taşımaktadır. Bunda amaç, gençleri zararlı yayınlardan koruyarak eğitimlerine ve gelişmelerine yardımcı olabilecek bir koleksiyonu hazırlamaktır. Bu konuda özel bir şirket «KAV Video (Kassetenprogramme für Ausländische Mitbürger)» (20) 1985 yılından bu yana Türk çocukları ve yetişkinler için piyesleri ve filmleri içeren bir koleksiyon geliştirmiş ve halk kütüphanelerine sunmuştur. Pedagoglar ve konunun uzmanları tarafından niteliği çok alt düzeyde olduğu saptanan, piyasadaki video kasetlerin yerine kullanılabilen, uygun nitelikli video kasetler böylelikle hizmete sunulabilmektedir (21).

Video kasetlerin yanında «Audio Kaset» **Konuşan Kitap** denen tür de oldukça yaygınlaşmıştır (22). Okunabilen her şeyin dinlenebilmesini de sağlayan bu türün yayıncıları arasında, video kasetlerde olduğu gibi, büyük yayınevlerinin olduğu görülmektedir: McGraw Hill, Prentice - Hall v.b. ticari kuruluşlar olan yayınevleri değişikliğe derhal ayak uydurmuşlardır çünkü parolaları «Müşteri daima haklıdır» olmuştur. Kütüphaneler bu ilkenin dışında kaldıkları oranda kullanıcılarını yitireceklerinin bilincinde olduklarından ticari kuruluşlarla rekabet etmek durumundadırlar.

Bu materyalin tercihinde önemli bir faktör, rahatlığın yanında zaman faktörüdür: «Aynı zamanda iki iş gerçekleştirebilecekken niye yalnız bir iş yapılınsın?» düşüncesinden hareketle yola çıkan «Audio-Kaset» yapımcıları hemen her yayınlanan roman v.b. türü eser için bir «audio kaset» hazırlamaktadırlar. Tıpkı kitaplarda olduğu gibi bu materyal türünde de önce «bestseller» dediğimiz en çok satılan, güncel materyal ilgi görmektedir. Hatta bunların daha önceki yıllara ait «bestseller» tipi materyal olmaları bile ilgiyi azaltmamaktadır. Özellikle sürücüler tarafından «audio kaset»ler tercih edilmektedir. En yeni haberleri içerenler sürücünün araba kullanırken gazete okuyamama eksikliğini de gidermektedirler. Genellikle istenenler «Nasıl yapmalı?» türünden bahçe bakımı, aerobik, araba tamiri gibi konuları işleyen dizilerdir. Yabancı dil öğrenimi, yabancı ülkelere ait ayrıntılı turistik bilgileri içerenler v.b. kasetler çok tutulmaktadır. Ayrıca, insanları olumlu yönde etkileyen «Sigarayı Bırakma Yolları», «Stresten Nasıl Kurtulurum?» gibi kasetler de çok aranmaktadır. Öğrenciler özellikle «klasik eserler»e ilişkin kasetleri almaktadırlar.

Kütüphaneciler kendileri de istenen konularda kaset yapmaktadırlar. Kullanıcıların ilgi alanlarını yakından izleyebildikleri için onların ilgilerini çekecek konuları kolaylıkla bulabilmektedirler.

Kullanıcıların bu tip materyale yeni bilgi edinme yollarını öğrettiği ve değişik konulara açılma imkânı verdiği için büyük ilgi gösterdikleri görülmektedir. Ayrıca, okuma-yazması olmayan ya da görmeyenlerin yayın dünyası ile iletişimlerini bu yolla sağlanabilmektedir.

19. a.y.

20. E. Debus: «Alternative zum türkischen Videomarkt», BuB 38, 3 (1986) 291.

21. a.y. Yetişkinler için «Yazıbağında Şenlik», «Yaren Sohbeti», (Semah» ve çocuklarla gençler için «Ali», «Kastor ve Pollux», «Aksak Timur» ile «Hoca Nasrettin», «Babür ile Şabür».

22. Avallone, y.s.g.e., 81.

Yeni okuma-yazma öğrenenler ya da görme sorunları olanlar için iri puntolu harflerle basılmış kitapların da hizmete sunulmaları oldukça yaygınlaşmıştır.

5. Değişen Kütüphane Binası Anlayışı :

Artık halk kütüphaneleri binalarının yapımında iç ve dış görünüş açısından çekicilik ve binanın iş akımına göre yani işlevsel olarak planlanması ağırlık kazanmıştır. Kütüphanenin hem içinde hem de dışında hizmete uygun ve kullanıcıların gereksinmelerini karşılayabilecek oranda yer buldurulmaktadır⁽²³⁾. Kullanımda esneklik yaratabilecek, güçlü çelik konstrüksiyonlar üzerine 1 m² ye 1 ton ağırlık hesabedilerek kurulmuş, gereksiz duvar v.b. engellerle kısıtlanmayan, geniş mekânları içeren «modüler yapı tipi» artık kendini kabul ettirmiştir. Kütüphaneci, mimar, içmimar işbirliği ile⁽²⁴⁾ işlerliği olan binaların yapıldığı bu arada iklim ve arazi şartlarına dikkat edildiği görülmektedir.

Pastel renkler ve sıcak bir atmosfer sağlayıcı aynı zamanda çekici olan yapı elemanları kullanılmaktadır. Renklerin kullanımında çocuklar, gençler ve yetişkinler bölümünde bazı kütüphaneler aynı rengin çeşitli tonlarını kullanmaktadırlar. Böylece psikolojik bir etkileşim sağlanmaktadır: Çocuklar için koyu, gençler için daha açık ve yetişkinler için açık tonlar kullanılarak yaşamın evreleri sembolize edilmektedir.

Kütüphane binaları için en uygun büyüklüğün bulunmasında standartlar yardımcı olmaktadır⁽²⁵⁾. Bu konuda yapılan çalışmalarda kitap koleksiyonunun hacmi ile ödünç kitap verme arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı araştırılmıştır. Alınan sonuçlara göre çoğu kez küçük kütüphanelerin büyük kütüphanelere oranla daha çok ödünç materyal verebildikleri ortaya çıkarılmıştır: Önemli olan hizmetlerin ve koleksiyonun niteliğidir. Oysa, halk kütüphaneleri için hazırlanan çeşitli standartlarda büyük kütüphane binalarının daha elverişli olduğu vurgulanmaktaydı. Bu standartlar genellikle yöre nüfusunu temel almaktaydı. Araştırma sonuçlarına göre 100.000 cildin üstündeki kütüphanelerde ödünç verilen materyal sayısında düşüş görülmektedir. En verimli koleksiyon sayısının 50.000 - 100.000 arasında olduğu saptanmıştır.⁽²⁶⁾

Son yıllarda izlenen bir başka yenilik ise eski kütüphane binalarının modern kütüphanecilik ilkelerine uygun bir anlayışla değiştirilmesidir. Eski binalar, örneğin sinema, hastane, okul v.b. da bazı değişikliklerle işlevsel bir halk kütüphanesi haline getirilmektedir. Bunlar ya ek bina yapımıyla ya da ana binanın içinde yapılan köklü değişikliklerle işlevsel duruma getirilmektedirler.

23. P. Mc Enroe Koschik: «Cooperative planning for a successful library building», *Library Journal*, 111 (Dec. 1986) 67.

24. a.y.

25. M.J. Detweiler: «The best size public library», *Library Journal* 111 (May. 1986), 34.

26. a.e., 35.

Ayrıca, okullarda okul kütüphanelerine hem yetişkinlerin hem de öğrencilerin yararlanabileceği biçimde eklemelerle yeni halk kütüphaneleri binaları da yapılmaktadır (27).

Son yıllarda her kullanıcı tipine hizmet vermek için kütüphane binalarının yapımında «Popüler Kütüphane» (28) adı verilen bir türün de bina- nın içinde yer alabilmesi için çalışmalar yapılmaktadır.

Kütüphane binalarının eskiden olduğu gibi yerleşim merkezlerinin alış- veriş merkezlerinin yakınında yer almalarına özen gösterilmektedir. Örne- ğin, Büyük Britanya'da bu konuda iyi örnekler gözlenebilmektedir: Sutton Halk Kütüphanesi yörenin merkezinde kurulduğu gibi, yörenin alışveriş mer- kezi de kütüphanenin giriş alanı olarak düzenlenmiştir (29).

6. Değişen Bütçe Anlayışı :

Eskiden kütüphanelerin bütçesini kısıtlayan yöneticiler, artık toplumda önemi son derece artan, vazgeçilmez kurum haline gelen halk kütüphane- leri için çeşitli maddi imkânlar sağlamaktadırlar (30). Ülkelerin yönetim bi- çimlerine göre merkezi ya da merkezi olmayan biçimde yönetilen kütüphane- ler, bağlı buldukları, bütçenin sağlandığı kuruluşlara gerekçeler gös- tererek ödeneklerin artırılmasına, özel ya da tüzel kişilerden para v.b. ba- ğışlarının sağlanmasına çalışarak, kamu oyu yaratarak yeni kaynakların sağlanmasına çalışmaktadırlar. Özellikle Batı'da yerel yönetimlerin büyük katkılarının olduğu gözlenmektedir. Bazı ülkelerde ekonomik sorunlar ne- deniyle görevli sayıları azaltılmakta, yayın satın alma ödeneklerinde kesin- tiler yapılmaktadır. Ayrıca, kullanıcılardan çeşitli hizmetler nedeniyle yük- sek düzeyde para alındığı, eskiden uygulanmayan para cezalarının uygulan- dığı ve üyelik aidatlarının alındığı saptanmıştır. Hiç kuşkusuz kütüphane- ciler bu duruma ellerinde olmayan nedenlerle zorlanmaktadırlar. Ancak, bu bile artık çeşitli yollardan bilgi gereksinmesini sağlamaya alışmış toplu- lukları kütüphaneden itmemektedir. Bütün bunlara karşılık hizmetlerde ye- nilikler yapıldığı da gözlenmektedir.

7. Değişen Hizmet Türleri ve Hizmet Anlayışı :

Son yıllarda, halk kütüphanelerinde bilinen hizmetlerin dışında, pek çok değişik alanda verilen hizmetler, toplumla halk kütüphanelerinin son derecede kaynaşmasını sağlamış hatta artık halk kütüphanesini toplumunun vazgeçilmez bir ögesi haline getirmiştir. Bunda da en önemli etkenlerden birisi halk kütüphanelerinin halkla bütünleşmesinde kütüphanecilerin halk- la ilişkilerden yoğun biçimde yararlanma yoluna gitmeleridir (31). Özellikle

27. Andrae, y.a.g.e. «Anglo-German...» 741. H. J. Vogt: «Der Bücherentwicklungsplan der Stadt Frankfurt/Main», BuB, 38, 4 (1986), 335-341.

28. Webb, y.a.g.e., 49. «Popüler Kütüphane» merkez kütüphanenin içinde giriş ve ödünç verme bankosuna yakın bir yerde kurulan bir tür şube kütüphanesi görünümündedir. Daha çok eğlendirici ve dinlendirici tür materyale yer verir ve girift olmayan danışma sorularını yanıtlar.

29. Andrae, y.a.g.e., «Anglo-German...» 741.

30. Snunith, y.a.g.e., 293.

31. E. Fındık: «Türkiye'deki halk kütüphanelerinde halkla ilişkiler». H.Ü.S.B.E. Ankara 1985. 35. (Basılmamış Doktora Tezi).

enformasyon konusunda verilen hizmetler halk kütüphanelerini diğerkütüphanelerle yoğun bir işbirliğine sokmuş ve toplumla bütünleşmelerini sağlamıştır. Bunların içinde iş sahası alanında enformasyon hizmetleri büyük bir ilgi ile karşılanmaktadır.

Özellikle «outreach» (32) adı verilen ve kütüphaneye kendi kendine gelmeyen bireylerin ayağına kütüphane hizmetinin getirilmesi, okuma alışkanlığı alt düzeyde olan bu kişileri kütüphaneye kazandırabilmektedir.

Hastalar, yaşlılar, yabancılar bu arada Türk'ler (33) hizmet kapsamına alınmaktadır.

Her ne kadar yeni olmasa da son derece başarılı ve bu bağlamda kesinlikle üzerinde durulması gereken bir hizmet de «CIS: Community Information Services» Yerel Enformasyon Hizmetleri'dir (34). Alışılmış danışma hizmetinin çok ötesinde vatandaşlara, özellikle çeşitli açılardan toplumda madur olanlara yönelik olan bu hizmet Vatandaş Danışma Büroları (Citizen Advice Bureaux) kanalıyla halk kütüphanelerinin büyük katkılarıyla Büyük Britanya'da başarıyla verilmektedir. Yabancılar, eğitimi yetersiz olanlara, alt sosyal sınıfların bireylerine, işsizlere v.b. her konuda istenilen her türlü bilginin verilmesine çalışılmaktadır.

İşsizlik sorunu giderek büyürken halk kütüphaneleri toplumun bu kesimine de sahip çıkmışlardır (35). Bu kullanıcı grubu için de her konuda bilgi edinebilecekleri materyalin toplandığı enformasyon merkezleri ve ortak sorunlarını tartışabilecekleri buluşma merkezleri halk kütüphanelerinde kurulmaktadır. Kütüphanede materyalden türlü biçimde yararlandıkları gibi, kendileriyle her konuda ilgilenebilecek, özel hizmet veren, bir kütüphanecinin yardımlarından yararlanmaktadırlar. Ancak, bu kütüphanecinin mesleki eğitimi dışında rahat diyalog kurabilen, güven veren ve sunulan çeşitli enformasyon materyalini gereği gibi kullanabilecek bir eleman olması gerekmektedir. Bu merkezlerde iş ve işçi bulma kurumlarıyla yakın işbirliği sonucu iş ilanları da duyurulmaktadır.

Üzerinde son zamanlarda durulan bu konuyla yakından ilişkili bir nokta halk kütüphanelerinde meslek seçimi, iş yeri, iş piyasası, işsizlik v.b. alanlarda her türlü bilgiyi ve hizmeti verebilecek enformasyon merkezlerinin kurulması konusudur (36).

Ayrıca kütüphaneye gelemeyen işçilere iş yerlerinde onlara yararlı olabilecek halk kütüphanesi hizmetinin verilmesine çalışılmaktadır (37). İşverenlerin de elemanlarının yetişmelerine yardımcı olan böyle bir hizmeti her bakımdan destekledikleri görülmektedir.

Gençleri yoğun olarak kütüphaneye çekmek için çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Gençlerin daha çok kendi başlarına kalabilecekleri rahat bir

32. K. Holste - Flinspach: «Public Libraries in Birmingham», BuB, 38, 9 (1986), 735.

33. T. Sağlamtuñ: «Bibliothekarische Versorgung der Türken in der BRD und die Möglichkeiten der Integrationspolitik», Bibliotheks dienst, 18, 8 (1984), 779.

34. Andrae, y.a.g.e., «Anglo-German...» 744.

35. I. Bussmann: «Was kann die Bibliothek für Arbeitslose tun?», BuB, 38, 7/8 (1986), 630.

36. B. Libelt: «ABM bei den Hamburger Öffentlichen Bücherhallen», BuB, 39, 3 (1987), 232.

37. «Bibliothek am Arbeitsplatz», BuB, 38, 7/8 (1986), 631-632.

atmosfer bulurlarsa kütüphaneyi sürekli kullandıkları gözlemlenmiştir. Kütüphanecilikte yeni bir eğilim gençlere kütüphaneyi bir «Buluşma Yeri»⁽³⁸⁾ olarak sunmak ve onları bu yolla çekmektir. Kütüphanede buluştuktan sonra başka yerlere (oyun salonları v.b.) gitmemeleri için de çeşitli imkânlar sağlanmaktadır. Örneğin, amatör video yapımı⁽³⁹⁾, bilgisayarla satranç oyunları, amatör kitap yapımı⁽⁴⁰⁾ bu arada sayılabilir. Ayrıca iklimi elverişli olan yörelerde açık havada «Park Kütüphanesi»⁽⁴¹⁾ biçiminde ya da Hamburg'da Alster Nehrindeki gezi vapurlarında⁽⁴²⁾ denendiği gibi gençlere yönelik çeşitli etkinliklerin yer aldığı bir vapur da (Alster Okuma Vapuru) adı altında düzenlenerek, kütüphanecilik bölümü öğrencilerinin katkılarıyla, gençler okumaya teşvik edilmektedirler.

Gençlerin genelde kitap adı ya da yazar adı isteğiyle değil çeşitli konularla geldikleri farkedildiğinden koleksiyonun bu doğrultuda düzenlenmesi yoluna gidilmiştir⁽⁴³⁾. Koleksiyon açık raf usulünde gençlerin ilgilerini çeken konulara göre yerleştirilmiştir: 1. Büyük Aşk Peşinde (dostluk, arkadaşlık, ilk aşklar), 2. Hayat Yolu (okul, meslek seçimi v.b.), 3. İnsanlar ve hayvanlarla ilgili öyküler, 4. Büyük Macera (heyecanlı macera romanları, polisiyeler), 5. Yabancı Yıldızlar (utopik edebiyat), 6. Cephe Öyküleri (savışlar), 7. Kadeh ve Kılıç (20. yüzyıl öncesi tarihi öyküler), 8. Birlikte Gülelim (mizahi romanlar, öyküler), 9. Bir Varmış Bir Yokmuş (masallar), 10. Şairler, şiirler, 11. Genel (diğer gruplara girmeyen yayınlar).

Grafik sanatçılarıyla işbirliği yapılarak her konuyu simgeleyecek semboller hazırlanıp raflara yerleştirilmiştir. Konulara göre ayrılan kitaplar kendi içlerinde alfabetik olarak düzenlenmiştir. Her kitabın ait olduğu simge kitabın sırtında ve iç kapakata görülmektedir. Ayrıca çeşitli posterler ödünç verilmektedir.

Gençlere ve çocuklara yönelik hizmetlerden birisi de okul ve halk kütüphanelerinin sıkı bir işbirliği içinde çalışmalarınıdır.

Bazı örneklerde⁽⁴⁴⁾ okul kütüphaneleriyle halk kütüphanesinin kaynaştırılma çabaları, bunun yanında hem öğrencilere hem de öğretmenlere hizmet verebilecek bir Okul Kütüphaneleri Merkezi kurulması çalışmaları görülmektedir. Kentin Okul Kütüphaneleri Şubesi okul kütüphaneleri ağını örgütlemekte ve halk kütüphanesiyle bütünleştirme çalışmalarını yapmaktadır. Bunun kütüphane binaları açısından önemli değişikliklere neden olduğu da gözlenmektedir⁽⁴⁵⁾. Böylece kütüphane kentin canlı bir kültür ve iletişim merkezi haline gelmektedir.

38. Vogt, y.a.g.e., 336.

39. M. Patel: «Danish libraries...», Library Association Record, 89, 1 (1987), 35.

40. M. Höhl (Hrsg.) Öffentlichkeitsarbeit und Werbung Öffentlicher Bibliotheken. (Berlin DBI, 1982), 156.

41. «Parkbibliothek» (Berlin), BuB, 38, 5 (1986), 412.

42. «Alster Leseschiff», BuB, 38, 2 (1986), 113-114.

43. E. Schröder: «Die Umgestaltung des Jugendbereiches in der Stadt und Bezirksbibli...», Der Bibliothekar, 41, 1 (1987), 17-19.

44. Vogt, y.a.g.e., 337. F. Hansen «Mit der Dänisch-Deutschen Akademie nach Jütland», BuB, 38, 4 (1986), 366. C. Kirchner: «Weinheim...», BuB, 38, 3 (1986), 261.

45. Kirchner, a.y.

«Bestseller» okumayı seven kullanıcılara yararlı olmak için bazı çözüm yolları uygulanmaktadır (46) : Montreal Halk Kütüphanesi'nde özel bir hizmet alanı olarak «Bestseller Kiralama Servisi» kurulmuştur. Kütüphaneye zaten alınan bir kaç nüshanın yeterli olmadığı görüldüğü için bu yola başvurulmuştur. Her «Bestseller» tipi yayından ortalama 10 adet satın alınmıştır. Kitabın fiyatının % 10 u ve 1 Dolar işlemler masrafı olarak kullanıcıdan alınarak kitaplar kiralanmaktadır. Hesaplanınca bunun cep kitabı fiyatından ucuz olduğunu ve fazla bekleme gerektirmediğini gören kullanıcılar bu hizmete çok rağbet etmektedirler. Seçim yerel «Bestseller» listelerine göre yapılmaktadır.

Kadın kullanıcıların ilgisini çekmek için de güncel konu olan kadın özgürlüğü, feminizm konularında tartışmaların yapıldığı, etkinliklerin düzenlendiği bir özel bölüm, bir halk kütüphanesinin teras katında «Café Lili-pot» (47) adıyla düzenlenmiştir. Aynı zamanda kütüphanenin kafeteryası işlevini de gören bu «Café» belirli zamanlarda etkinlikler düzenlemektedir. «Café»de gazeteler, popüler dergiler vardır. Bazı günlerde «Kadın Günleri» düzenlenmekte ve herkese açık olarak sunulmaktadır.

Bir başka kütüphane küçük okuyucularına özel bir hizmet vermekte ve onların anne ve babalarıyla belirli akşamlarda yatak kıyafetiyle gelmelerine izin vererek «Pijama Masal Saati» düzenlemektedir (48).

Montreal'de bir metro istasyonunun yaya üst geçidine deneme amacıyla kurulan bir şube kütüphanesi son derece rağbet görmüş, eskiden hiçbir kütüphaneye gitmemiş olan 5000 yeni okuyucuyu çekmiştir. (49). Kentin merkezinde ve günde 73.000 kişinin geçtiği bir yerde kurulan bu kütüphane güncel koleksiyonuyla iyi bir örnek oluşturmaktadır.

Belki de en çarpıcı örneklerden birisi de New Jersey'deki (50) çalışmadır: Burada kütüphane, organ bağışlayanların merkezi olarak da hizmet vermektedir. Organ bağışlayacakların adları, adresleri ve hangi organlarını bağışlayacakları konusunda veri toplanmakta ve bilgisayara yüklenmektedir. İsteyenlere konu ile ilgili bilgi verilmekte ve gereken yardım yapılmaktadır.

Bazı kütüphaneciler tutuklulara iyi hizmet verebilmek için kendi koleksiyonlarının yetersiz olduğu anlaşılınca halkın da yardımıyla «Kitap Değişim Merkezi» kurmuşlardır. Burada toplanan kitaplarla 46 tutukevine hizmet verilebilmektedir (51).

8. Geleceğin Halk Kütüphanesi ya da Halk Kütüphanesinin Geleceği :

Halk kütüphanelerinin geleceği, özellikle 2000 yıllarında nasıl bir halk kütüphanesi hizmetinin verilebileceği, konusunda daha şimdiden çeşitli tah-

46. «Bestseller», BuB, 38, 4 (1986), 371.

47. «Rüsselsheim: «Café Lili-Pot in der Stadtbücherei», BuB, 38, 3 (1986), 218-219.

48. Richardson, y.a.g.o., 21.

49. N. Lavigne: «A library in the metro station», Public Library Quarterly, 5, 2 (1984), 47.

50. «Library Hotline», BuB, 38, 4 (1986) 368: Ocean Country Library, Tom's River, New Jersey.

51. «Die Büchertauschzentrale der Gefangeneninitiative Dortmund», BuB, 38, 7/8 (1986) 603-604.

minler yürütülmektedir⁽⁵²⁾. Konunun sınırlanmış olması nedeniyle bunlar burada incelenemeyecektir. Ancak, özet olarak denebilir ki halk kütüphanesi enformasyon ve iletişim alanında yerini toplumun değişimine uygun olarak alabildiği sürece 21. yüzyılda da yaşayacaktır.

9. Türkiye'de Halk Kütüphanelerinde Son Gelişmeler :

Türkiye'de halk kütüphaneleri T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü'nün yönetimindedir. Bugün Türkiye'de 811 halk ve çocuk kütüphanesi olduğu gibi yatırım yoluyla 9 kütüphanenin daha temeli atılacaktır⁽⁵³⁾. Gezici Kütüphane sayısı 40'a ulaşmıştır. Kalkınma Planlarından bu yana 75 kütüphane yaptırılmıştır. Mahalli İdarelerin de bu konuda katkıları olmaktadır. 272 kütüphane belediyeler tarafından Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü'ne verilmiştir. Bunların 79'u özel idareler tarafından verilmiştir. Belediyeler Kanunu'nun 15. Madde 33. fıkrası belediyelerin kütüphane yapmasını öngörmektedir⁽⁵⁴⁾. Özel İdare bütçelerinden kütüphanelerin donatılması için kalemler varsa da uygulama henüz yaygınlaştırılamamıştır. Bazı belediye başkanları ve hayırsever vatandaşlar kendileri bina yaptırıp Genel Müdürlüğe vermektedirler. Örneğin, Bakırköy-Sefaköy'de 2 katlı bina verilmiştir. İzmir Büyükşehir Belediyesi kentin imar planında gelişen semtler için kütüphane yerlerini önceden belirlemektedir. Çanakkale Valisi 300.000.000 TL. değerinde bir bina yaptırmıştır. İleride Özel İdarelerle ilgili tasarı kanunlaştığı zaman daha yaygın olarak bina yapımı gerçekleştirilebilecektir.

XXIII. Kütüphane Haftası'nda⁽⁵⁵⁾ Ankara'da Keçiören'de Abdi Kaynak Çocuk Kütüphanesi, Ümitköy'de Ümitköy Çocuk Kütüphanesi, İzmir'de Çiğli-Güzeltepe ve Bayraklı-Alpaslan⁽⁵⁶⁾ Kütüphaneleri açılmıştır. Bina yaptırılan hayırsever vatandaşlara vergi muafiyeti sağlanmıştır.

3 - 5 Mart 1987 tarihinde Ankara'da düzenlenen Kütüphane Müdürleri Semineri'nin sonuçları hakkında hazırlanan Rapor⁽⁵⁷⁾ da çok önemli noktalar ele alınmıştır:

- Bina projelerinin fonksiyonel bir biçimde çizilmesi, işlev kadar dekorasyona da önem verilmesi üzerinde durulmaktadır.
- Koleksiyon, bina, personel konularında standartlaşmaya gidilecektir.
- Personel konusunda Bölüm mezunlarının kazanılması için yan ödemelerin artırılmasına çalışılmaktadır. Ayrıca, yakın zamana kadar kesilen kefalet aidatının kaldırılmış olması, yıllardan beri özlemle

52. L. Crismond «The future of public library service», *Library Journal* 111 (Nov. 1986)

42. K. Dowlin: «The library in 2020», *Public Library Quarterly*, 7, 1/2 (1986), 8-9.

53. 30.3.1987 günü TRT de Genel Müdür H. Duman'la yapılan görüşmeler.

54. Belediye Kanunu. Kanun no: 1580. Kabul tarihi 3.4.1930.

55. Ankara III. XXIII. Kütüphane Haftası Kutlama Programı. 30.3. - 5.4.87.

56. 1.4.1987 günü TRT de «Günaydın Türkiye» Programı'nda verilen bilgiler.

57. (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü) Kütüphane Müdürleri Semineri Sonucu Hakkında Rapor. 3 - 5 Mart 1987. (Metin Teksirdir) 2-4. En son gelişmelere ilişkin tüm bilgiler bu Rapor'dan ve Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürü Hasan Duman'la 13.3.1987 ve 31.3.1987 günü yapılan görüşmeler sonucu kazanılmıştır.

beklenen çok önemli bir konudur. Mevcut personelin hizmetçi eğitimle bilgilerinin arttırılmasına ve güncelleştirilmesine gayret edilmektedir. Hatta bu amaçla yurtdışında eğitim imkânları sağlanmaktadır.

- Görevlilerin atanması sonucunda kütüphanecilerin yararına bazı çalışmalarda bulunmaktadır. Kütüphane teftişlerinin Bölüm mezu müfettişlerce yapılması konusu gerçekleştirilmektedir.
- Halk Kütüphaneleri Kanun Taslağı çalışmaları ilerlemektedir.
- Kütüphanelerde halkla ilişkilerin ele alınması ve kullanıcıları kütüphaneye çekebilmek için kültürel etkinliklerin yoğunlaştırılması öngörülmektedir.
- Halk kütüphanelerinde bulunan 6.500.000 kitabın nitel ve nicel açıdan geliştirilmesi yoluna gidilmektedir. Kitap satın alma ödeneklerinin arttırılması ve kitap satın almalarında kütüphane müdürlerinin görüşlerine yer verilmesi üzerinde durulmaktadır.
- Halkın ilgisini çeken güncel yayınların ve video kasetlerin sağlanması yoluna gidilecektir.
- Kitapların ayıklanması konusunda kolaylıklar düşünülmektedir.
- Çeşitli yayınların yurtdışındaki Türk'lere de ulaştırılması,
- Bakanlık yayınlarının kütüphanelerde satılmasının sağlanması,
- Kaynak eserlerin yayımına hız verilmesi,
- Basma Yazı ve Resimleri Derleme Kanunu yerine bir Derleme Kanunu tasarısının hazırlanması, derleme kaçaklarının önlenmesi yoluna gidilmesi,
- Kütüphanelere gör-ışit araçlarının ve materyalinin kazandırılması,
- Mesleki yayınlara yer verilmesi,
- Yazmalar sorununa çözümler getirilmesi,
- Bütçe konusunda yeni kaynakların sağlanması,
- Bazı yerlerde belirli saatlerde hizmet veren kütüphanelerin açılması ve bazı kütüphanelerin geç saatlere kadar açık tutulması,
- Gezici kütüphanelerin fonksiyonel hale getirilmesi,
- Her konuda her türlü kütüphane ile işbirliğine gidilmesi,
- Okul kütüphanelerinin daha fonksiyonel olmaları için yardımların yapılması,
- Kataloglama ve tasnifte birlik sağlanması,
- ISBN uygulamasına geçilmesi gibi konuların bazılarında çözümler getirilmiş ve bu konular artık Türk Halk Kütüphaneleri'nin gelişim planı gündemine getirilmiştir.

Ayrıca, hazırlanan 1987 İş Planı'nda (58) da üzerinde durulan konular daha önce incelenmiş bulunmaktadır.

Gözlenen olumlu gelişmelerin çoğalması ve kalıcı olması için Üniversite Kütüphanecilik Bölümleri'nin Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü ile işbirliği içinde olmaları, mezunların halk kütüphanelerine kazandırılmaları için gerekli önlemlerin alınması ve gerekli tanıtımın yapılması gerekmektedir.

Halk kütüphaneleri çalışanlarına halkla uyum sağlayabilmeleri için diğer çalışmaların yanında halkla ilişkiler seminerleri planlanmalıdır. Görevlileri öğretim üyeleri ve öğrenciler ile bir araya getirmenin yolları aranmalıdır.

Basın, Parlamento, yerel yönetimler ve nüfuzlu çevrelerle işbirliğine gidilerek ve Türk Kütüphaneciler Derneği'ne yeni bir yön verilerek lobileşme çalışmalarına ciddi olarak başlanmalıdır.

Teknik hizmetler konusunda halk kütüphanelerinin sorunlarını çözümlenebilecek EKZ gibi merkezlerin kurulması düşünülmelidir.

Diğer ülkelerde olduğu gibi halk kütüphaneleri değişen Türk toplumunun gereksinmelerine ayak uydurabildiği sürece toplumun vazgeçilmez iletişim merkezleri olarak gelecekte de var olacaklardır.

58. Bkz. Kütüphane Müdürleri... Rapor, y.a.g.r., 4.

BİBLİYOGRAFYA :

- «Alster - Leseschiff». *Buch und Bibliothek (BuB)* 38, 2 (1986), 113-114.
- Andrae, Friedrich: «1. Anglo-German Library Conference in Cambridge». *BuB*, 38, 9 (1986), 740-748.
- _____ : «Stadtteilkultur. Anmerkungen zu Aufgaben dezentraler Bibliotheksarbeit». *BuB*, 35, 3 (1983), 204-209.
- Anglo-American Cataloguing Rules. 2. ed. Ed. M. German - P. Winkler. (London: LA 1978).
- Ankara İli XXIII. Kütüphane Haftası Kutlama Programı 30.3. - 5.4.1987.
- Avallone, Susan - Bette - Lee Fox: «In search of popular video and audio cassettes. A sample survey of U.S. Libraries». *Library Journal* 111, 1 (1986), 79-82.
- Belediye Kanunu. Kanun no: 1580. Kabul tarihi: 3.4.1930.
- «Bestseller». *BuB*, 38, 4 (1986), 371.
- «Bibliothek am Arbeitsplatz»: *BuB*, 38, 7/8 (1986), 631-632.
- Sierbaum, Esther Green: «The third dimension. Dealing with objects in public libraries». *Public Library Quarterly* 6, 3 (1985), 33-49.
- Bussmann, Ingrid: «Was kann die Bibliothek für Arbeitslose tun? Beispiele aus England»: *BuB*, 38, 7/8 (1986), 624-634.
- «Die Büchertauschzentrale der Gefangeneninitiative Dortmund»: *BuB*, 38, 7/8 (1986), 603-604.
- Crismond, Linda: «The future of public library services». *Library Journal* 111. (Nov. 1986), 42-48.
- Debus, Esther: «Eine Alternative zum türkischen Videomarkt». *BuB* 38, 3 (1986), 291-292.
- Dettwiler, Mary Jo: «The best size public library». *Library Journal* 111, 15 (1986), 34-35.
- Dowlin, Kenneth E.: «The Library in 2020». *Public Library Quarterly* 7, 1/2 (1986), 3-9.
- Fındık, Esra: *Türkiye'deki halk kütüphanelerinde halkla ilişkiler*. (Ankara: Hacettepe Üniversitesi SBE, 1985). (Basılmamış Doktora Tezi).
- Fligge, Jörg: «Video in Wissenschaftlichen Bibliotheken». *Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie* 34, 1 (1987), 2-7.
- Graf, Angela: «Informationsgesellschaft oder Überlassen wir die Macht den Verbundsystemen?»

- men?» *BuB* 38, 9 (1986), 774-785.
- Hansen, Francke: «Mit der Dänisch-Deutschen Akademie nach Jütland». *BuB* 38, 4 (1986), 364-366.
- Henning, Wolfram: «Bibliothek und kommunikativer Wandel». *BuB* 38, 10 (1986), 830-839.
- Holste-Flinspach, Karin: «Public Libraries in Birmingham». *BuB* 38, 9 (1986), 735-737.
- Höhl, Martha (Hrsg.): *Öffentlichkeitsarbeit und Werbung Öffentlicher Bibliotheken*. (Berlin: DBI, 1982).
- Kirchner, Christoph: «Weinheim. Eine Bibliothek in der Schule. Eine Bibliothek, die Schule machen wird?» *BuB* 38, 3 (1986), 258-261.
- Lauer, Joseph: «Public libraries and social and economic characters. An international comparison over time» *Journal of Library History* 19, (1984), 213-230.
- Lavigne, Nicole: «A library in the metro station». *Public Library Quarterly* 5, 2 (1984), 47-57.
- Libelt, Birgit: «ABM bei den Hamburger Öffentlichen Bücherhallen» *BuB* 39, 3 (1987), 23-233.
- «Library Hotline meldet es»: *BuB* 38, 4 (1986), 388.
- McEnroe Koschik, Patricia: «Cooperative planning for a successful library building». *Library Journal* 111 (Dec. 1986), 67-69.
- «Park Bibliothek» *BuB* 38, 5 (1986), 412.
- Patel, Meenaxi: «Danish libraries: Good looks, good books». *Library Association Record* 89, 1 (1987), 35.
- Richardson, Selma K.: «Children's services of public libraries in the U.S.» *International Library Review* 18 (1987), 15-24.
- «Rüsselsheim: Café Lili - Pot in der Stadtbücherei». *BuB* 38, 3 (1986), 218-219.
- Sağlamtuğ, Tülin: «Bibliothekarische Versorgung der Türken in der BRD und die Möglichkeiten der Integrationspolitik». *Bibliotheksdienst* 18, 8 (1984), 779-791.
- Schröder, Eleanor: «Die Umgestaltung des Jugendbuchbereiches in der Stadt- und Bezirksbibliothek Neubrandenburg» *Der Bibliothekar* 41, 1 (1987), 17-19.
- Shoham, Snunith: «The public library in a changeable society: Analysis of the Israeli Public Libraries». *Libri* 38, 4 (1986), 282-296.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü: *Kütüphane Müdürleri Semineri Sonucu Hakkında Rapor*. 3 - 5 Mart 1987. Ankara (Metin Tek-sirdir).
- Vogt, H.J.: «Der Büchereientwicklungsplan der Stadt Frankfurt/Main». *BuB* 38, 4 (1986), 334-344.
- Webb, T.D.: «A hierarchy of public library user types». *Library Journal* 111 (Sept. 1986) 47-50.